

Durante trinta e cinco anos lévase organizando o ciclo “Cultivando o Mar” onde se imparten charlas divulgativas sobre temas actuais relacionados co mar e os seus recursos

Por: Jacobo Fernández

Co nacemento de Insuiña O Grove no ano 1983, empresa pioneira no cultivo do rodaballo en España, xorde a necesidade de adquirir coñecementos no ámbito dos recursos mariños e a acuicultura.

É así como, coa demanda de solucións por parte da empresa nun campo novo e inédito, establécese una sólida relación cos centros de investigación galegos e españois: CIMA, IEO, as Universidades galegas e CSIC.

Os equipos de investigación xa levan tempo traballando na procura de resultados aos múltiples e complexos problemas que aparecen cos novos cultivos, pero agora a solicitude de estudos antóllasenos máis prácticos e céntrase nos campos da alimentación, manexo e, fundamentalmente, patoloxías, criadeiros e xenética.

Neste contexto, é doado entender que, dende a dirección técnica da empresa Insuiña, tanto Alfredo Fernández como Jacobo Fernández, buscaran ás persoas que traballaban nas distintas areas do coñecemento da acuicultura.

Deste xeito, entran en contacto con Alejandro Guerra e Antonio Cerviño, director e membro do CIMA en Vilaxoán, organismo pertencente á Xunta de Galicia e adicado a investigacións mariñas e, pola parte da universidade, dende o primeiro momento fálese con Manuel Rey, catedrático de Bioquímica e moi ligado con proxectos relacionados co mar e os recursos mariños..

Esta colaboración técnico-científica existente, ampla e permanente, fixo que dende Insuiña, coa participación dos citados centros colaboradores, se decidira organizar un ciclo de charlas de temas relacionados cos cultivos mariños e a acuicultura. Conceptualmente, tratábase de reverter na sociedade o coñecemento adquirido e expoñelo ao público para o seu proveito.

No ano 1989 nace o ciclo de conferencias Cultivando o mar, e daquela non coñecemos ningún evento que tivera este tipo de temática para o público en xeral. Posteriormente xa na década dos 90 en Burela celébrase ExpoBurela con ciclo de conferencias de temática mariña e en Cartaya (Huelva) nace un congreso sobre temática mariña, tamén con función divulgativa.

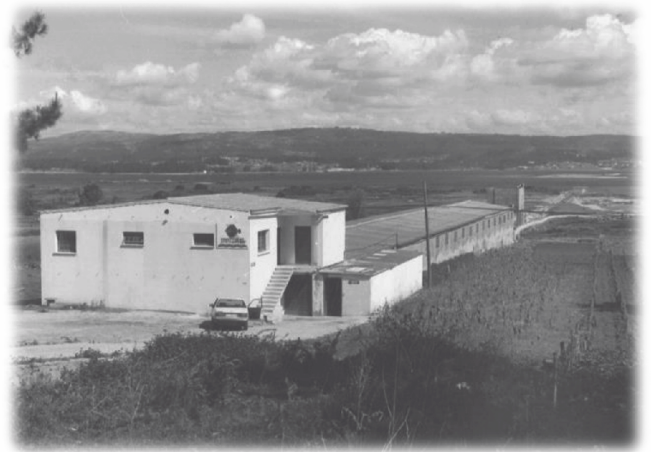
Quedaban por decidir cuestións operativas como as datas de celebración, os temas a divulgar, a frecuencia deste ciclo e o lugar de celebración deste novo evento. Abríase un abanico de dúbidas pero ilusionante.

Sobre as datas a celebrar o ciclo Cultivando o Mar, tívose claro, dende o principio, que a data festiva da Festa do Marisco e moi representativa para o pobo de O Grove; así Insuiña, dende o inicio, viña colaborando coa Festa organizando xunto co CiMA e a Universidade Galega estas charlas divulgativas e incrementando o eido cultural da propia Festa do Marisco do Grove.

A temática a desenvolver no ciclo de conferencias era moi sinxelo de elixir, pois serían temas relacionados cos recursos mariños e a acuicultura e debería de ser un tema de actualidade. Por iso o programa non se pode decidir e pechar ate o derradeiro mes, e posteriormente seleccionar e invitar os relatores axeitados para o evento.

Por parte do comité organizativo, Insuiña, Cima e Universidade fíxose que a periodicidade debería ser anual para non perder esa cita técnica e a celebrar sempre no Grove.

O lugar de celebración do evento foi outra das cuestións operativas que houbo que dilucidar, e claramente viuse que a xornada técnica debería celebrarse de portas abertas na confraría. Ademais de na sala de actos da confraría, o evento nestes derradeiros 35 anos oficiouse nos barcos de recreo como o Visión Un, o pailebote Nieves, na propia lonxa, na Sala das Cunchas do Concello , no salón dun hotel e mesmo na casa de cultura de O Grove .

Insuiña instalación 1984

Como xa lembramos, foi no ano 1989 e na casa de cultura Manuel Lueiro de O Grove, onde se celebrou o primeiro ciclo Cultivando O Mar e, para esa especial edición, contou con investigadores e empresarios. Juan Barja, microbiólogo da USC, Alberto de Coo, biólogo do Cima, Manuel Davila, empresario de Piscícola do Morrazo, Chelova Hatlen, xerente de Granxa Atlántica de Couso e Miguel Planas biólogo do CSIC, moderados polo biólogo Jacobo Fernández. Disertaron sobre *“O cultivo de peixes e as dificultades técnicas para poder desenvolver este tipo de cultivos”*.

Juan Barja, catedrático de Microbioloxía de la USC, relator do primeiro ciclo de Cultivando o mar en 1989, despois de transcorridos 35 años opina:

“La interlocución trata que expongan de forma amena y comprensible los trabajos que realizan en favor del sector y ese mismo sector, plantee directamente sus puntos de vista y las dudas que surjan sobre la situación de la acuicultura de Galicia, con la idea de mejorar la producción, y por tanto, la economía y la vida de la comunidad.

Es una oportunidad nada fácil, pues los científicos, tienden a tener una visión enfocada a un aspecto muy concreto y los acuicultores, muchas veces se basan en su experiencia de años, que puede no estar soportada en conocimientos actuales”

Primeira edición ciclo Cultivando o Mar celebrado na casa de Cultura de O Grove en outubro 1989

Alberto de Coo, biólogo o CIMA ,tamén relator do primeiro Cultivando o Mar considera que

“... uns biólogos mariños bastante novos, comenzamos a falar do futuro da Acuicultura Mariña, ...A persoa que imaxinou e impulsou o I Ciclo de Cultivando o Mar, consciente desta riqueza intrínseca galega e a súas necesidades de divulgación, debate, e preservación documental e práctica..que durante estes 35 anos persistiu nesta tarefa inusual e tan valiosa no mundo actual (superacelerado e..tan só de presentes..) que estamos a vivir..... onde consultar as mais diversas (e todas) as facianas do noso mar..Un traballo increíble..”

Cultivando o mar celebrado o 9 outubro 2008 no barco Nieves

A actualidade dos temas elixidos sempre foi un dos sinais de identidade dun ciclo de conferencias, Cultivando o Mar que, neste ano 2023 , celebra o seu 35 aniversario. Nun percorrido por este longo camiño, temos que lembrar que máis de 140 conferenciantes de diferentes ámbitos expuxeron os seus relatorios e foron máis de 40 os temas tratados (os primeiros anos o ciclo estendíase dous días) . En moitas edicións *maridouse* a divulgación coa música en vivo.

Así, polo estrado expuxeron os seus traballos: mariñeiros, mariscadoras, psicólogos, farmacéuticos, avogados, veterinarios, biólogos, médicos, mestres, enxeñeiros, ecoloxistas, mariños mercantes, maxistrados.... un longo repertorio de xentes da nosa sociedade.

Destacamos algunhas temáticas que se trataron no evento: Mareas negras, novos cultivos, contaminación, biotoxinas e incendios, furtivismo, rexeneración de praias. Tamén se tivo a ocasión de presentar un traballo do sociólogo Miguel Cancio da USC que estudaba as causa do furtivismo na ría de Arousa. Salientar que o mais controvertido dos temas debatidos

nos ciclos de Cultivando o Mar foi no ano 2000 cando se tratou o tema sobre *Alternativas medioambientais para o tratamento da cuncha do mexillón*.

La Voz de Galicia previamente o 12 outubro de 2000 recolle a noticia co seguinte xeito:

«Cultivando o mar» estudia las fórmulas de tratamiento de la concha de mejillón

El foro analiza las alternativas para la gestión de un residuo que ha generado una agria polémica en O Grove La tarde se presenta tensa. Los organizadores del ciclo «Cultivando o mar», que este año llega a su edición número doce, saben que han elegido un tema que en O Grove va acompañado de la polémica: el tratamiento de la concha de mejillón procedente de las conserveras.

Visitáronnos persoas de toda a xeografía galega, ademais de relatores das Baleares, Cataluña, Cantabria, Andalucía, País Vasco, Italia, Chile, Arxentina, Colombia, Brasil, Venezuela, Italia, Países Baixos, Noruega e Reino Unido.

O éxito de Cultivando o Mar fixo que as temáticas estudadas non podían desenvolverse na súa totalidade, polo que inevitablemente deberíamos ampliar os días e os relatores, para expoñer con claridade os diferentes ámbitos dos recursos mariños e cubrir así a demanda que estaba xurdindo cada ano.

Por ese motivo, a partir da edición número 10 xa no ano 1998, o comité organizador decide, mantendo o ciclo de conferencia de Cultivando o Mar, crear outro espazo científico de divulgación, pero mais científico chamado, Foro dos Recursos Mariños e Acuicultura das Rias Galegas. Nace así o Foroacui

O Foroacui consolida e mantén un comité organizador coas mesmas tres institucións: Empresa privada, Centros de Investigación e Universidade Galega.

O mais destacable de Cultivando o Mar, como ben recolle Juan Barja, é a comunicación directa que se establece entre o sector produtivo e os investigadores; así, no tempo de preguntas, son moitas as persoas que formulan as súas dúbidas e expoñen as necesidades reais que ten o sector. Esta interrelación non é moi doado encontrala en coloquios de este ámbito.

A primeira publicación de cultivando o mar é do ano 1990, un libro editado por Manuel Rey da USC: *“Cultivando o Mar, cultivo de peixes, moluscos e crustáceos en Galicia.”*

Nas actas do libro do II seminario celebrado o 10 e 11 de outubro de 1990 na súa presentación, recóllese

“...realizamos una xuntanza entre empresarios e investigadores interesados nos recursos mariños co fin de achegar un pouco máis estes dous mundos dun sector en continua expansión. Nesta reunión púxose en contacto a investigadores e empresarios ou técnicos de empresa, para resolver problemas concretos ou ben desenvolver proxectos comúns...”

Cartel anunciador do XII ciclo Cultivando o mar: Tratamento da cuncha do mexillón. 13 outubro 2000. Foi una das edicións de Cultivando o mar con maior asistencia de público

Público asistente ás charlas de cultivando o mar na Confraría de mariscadores